

Խմբագրատան հասցէ՝

Պէյրուզ. Նահր Իպրահիմ փ.,
Թեքէտան Կեդրոն, 2-րդ յարկ, ԺըմմէյզիԵրեւան. Մամուլի շէնք, Հիմնական
Մասնաշէնք, 2-րդ յարկ, 213ա,
Արշակունեաց 2

Հինգշաբթի 15.09.2022

85րդ Տարի, թիւ 91 (22,561)

1500 Լ.Ո. / 8 Էջ

© zartonkadl@gmail.com

+961 1 444225
+961 81 306 447www.zartonkdaily.net
facebook.com/zartonkdaily

P.O.BOX 11-617 Beirut-Lebanon

Տեսակին

«Թաւշեայ» Ողբերգակատակերգութեան
Վերջին Արա՛րը Կ'ապրինքՎարչապետ Նիկոլ Փաշինեանը վերջին
ժամերուն իր ֆէյսպուքի էջին վրայ
հետեւեալ գրառումը ըրաւ.«Սիրելի հայրենակիցներ, կոչ եմ անում,
խնդրում եմ, յորդորում եմ մանկապոլսա-
ցիաների (ձեռնապարուպիւններու, խարդա-
խութիւններու -խմբ.) չտրուել:Որեւէ փաստաթուղթ չի ստորագրուել եւ չի պատրաստուում ստոր-
ագրման: Սա տեղեկատուական դիվերսիա (խտտորում, դեղում – խմբ.)
Է՝ ուղղորդուած արտաքին ոչ բարեկամական ուժերի կողմից՝ երկրի
դիմադրողականութիւնը կոտորելու համար»:Մինչ այդ, Կ'արժէ յիշել, թէ երէկ աւելի կանուխ ժամերուն, Նոյնիք Նիկոլ
Փաշինեանը Ազգային ժողովին մէջ յայտարարած էր, որ պատրաստ
է Նոր փաստաթուղթ ստորագրելու.«Ես իմ վրայ վերցրել եմ պատասխանատուութիւն՝ գնալու ծանր
որոշումների՝ յանուն խաղաղութեան: Բայց «ծանր որոշումներ»
չի նշանակում ՀՀ պետական շահերին հակասող որոշումներ:
Մենք էդ որոշումներին պիտի գնանք երաշխաւորելու համար ՀՀ
անվտանգութիւնը, տեւական կայունութիւնը, խաղաղութիւնը:Մենք չենք կարող էսօր վերնագրերի ներքոյ գրել «խաղաղութեան
պայմանագիր», տակը ստորագրենք, որից 6 ամիս յետոյ պատերազմ
սկսուի:Մենք ուզում ենք ստորագրել մի թուղթ, որի արդիւնքում մեզ լիքը մարդ
կը քննադատի, լիքը մարդ կը հայհոյի, լիքը մարդ դաւաճան Կ'ասի,
Նոյնիսկ կարող ա ժողովուրդը որոշի մեզ իշխանութիւնից հեռացնել,
էլի գոհ ու շնորհակալ կը լինենք, որ դրա արդիւնքում ՀՀ-ն 29,800 քմ/
կմ տարածքով ստանայ տեւական խաղաղութիւն եւ անվտանգութիւն:
Ես շատ յստակ ասում եմ՝ Էն որոշումը, որ սա ապահովելու ա, ես
այդ որոշումը, շատ յստակ ասում եմ, ստորագրելու եմ: Ու ինձ չի
հետաքրքրում՝ ինչ կը լինի յետոյ ինձ հետ, ինձ հետաքրքրում է՝ ինչ
կը լինի յետոյ ՀՀ-ի հետ», - յստակօրէն յայտարարած էր ան:Յայտնի չէ, եթէ Փաշինեանի այս իրար հակասող յայտարարութիւնները
ու իր առաջին յայտարարութեանն ետ դարձը, ի յայտ եկած
քաղաքացիական ճնշումներուն պատճառով կատարեց, թէ անգամ
մը եւս Նոյնիք քաղաքացիին քիթին խնայալու...:Ամէն պարագայի, ըստ ՀՀ օրէնսդրութեան սահմանումին. «թշնամական
գործունութիւն իրականացնելու համար օգնութիւն ցոյց տալը, որը
կատարել է Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացին՝ ի վնաս
Հայաստանի Հանրապետութեան ինքնիշխանութեան, տարածքային
անձեռնմխելիութեան կամ արտաքին անվտանգութեան, համարուում
է Դաւաճանութիւն»:Հետեւաբար, վերոյիշեալ հակասութիւնն ու վերջին զարգացումները
որպէս հիմք կը ծառայեն, լրջօրէն մտահոգուելու, որ գործ
ունինք քողարկուած յանցագործութեան մը հաւանական նախա-
պատրաստութեան հետ:Պէտք չէ մոռնանք, որ քաղաքացիին խելքը վիրաւորող Նոյն
տրամաբանութեամբ ՀՀ Վարչապետ՝ Նիկոլ Փաշինեանը 9 Նոյեմբեր
2020-ի ամօթալի փաստաթուղթը ստորագրելէն ետք ըսած էր. «Եթէ
Նոյեմբերի 9-ի փաստաթուղթը չստորագրէի, ակնյայտ է, որ ամբողջ
Արցախը կը վերցնէին եւ մեր 30 հազարանոց բանակը կը յայտնուէր
շրջափակման մէջ»...:

Սեւակ Յակոբեան

ԿՈՉ

ԿԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏԵՆՔ ԱՏՐՊԵՅՃԱՆԻ ՆՈՐ
ՆԱԽԱՅԱՐԱՋԱԿՈՒՄԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԴԵՍԱյսու կու գանք մեր ձայնը միացնելու բոլոր արդարամիտ շրջանակներու
ձայնին, աներկբայօրէն դատապարտել Ատրպէյճանի նախայարձակումը
Սեպտեմբեր 13ին, Հայաստանի ինքնիշխան տարածքներէն Ներս թիրախ
բռնելով Սօթքի, Զերմուկի, Կապանի, Վարդենիսի շրջանները՝ խլելով
49 զոհեր եւ բազմաթիւ վիրաւորեալներ:Աշխարհի վրայ ամէն մէկ հայու պարտքն է անդադառնալ այս տագնա-
պալի կացութեան եւ առ այդ բարձրացլ իր բողոքի ձայնը:Իրենց հերթին պարտքն է Հայաստանի իշխանութեանց հզօր կերպով
բողոքելու իրաւասու շրջանակներուն եւ առաւել եւս հակադարձ
Ատրպէյճանի եւ Թուրքիոյ կողմէ սանձազեծուած լրատու եւ մամուլի
արշաւին, հնչեցնելու համար արդարութեան ձայնը:Ատրպէյճանը խաղաղութեան պայմանագիր ստորագրելու պատրուակով
բանակցութեան մէջ է Հայաստանի հետ եւ այս նախայարձակումով
կը ջանայ պարտադրել իր սեփական պայմանները, որոնք կը միտին
սպառնալ Հայաստանի ինքնիշխանութեան:Երբ խնդրոյ առարկայ է ոեւէ երկրի ինքնիշխանութիւնը՝ առաջին հերթին
ՄԱԿը եւ համապատասխան մարմինները պէտք է հակազդեն առկայ
վտանգին, որքան սատարելով խնդրոյ առարկայ զոհին, այլ Նոյնպէս
պահպանելով իրենց սկզբունքները՝ ազգերու միջեւ ներդաշնակութիւն
եւ խաղաղութիւն պահպանելու:Այս կապակցութեամբ կ'ողջունենք ֆրանսական իշխանութեանց նախա-
ձեռնութիւնը ՄԱԿի Ապահովութեան Խորհուրդի օրակարգին վրայ
դնելու տագնապալի այս միջադէպը, Նոյնպէս կ'ողջունենք Հայաստանի
Ապահովութեան Խորհուրդի որոշումը դիմելու ՄԱԿին, Ռուսաստանի
Դաշնութեան եւ Հաւաքական Ապահովութեան Ուխտի կազմին, առաջն
առնելու համար այս նախայարձակման:Հայաստան, իբրեւ լիիրաւ անդամ Հաւաքական Ապահովութեան
Ուխտի կազմին իրաւունքն ունի արժեցնելու իր անդամակցութեան
ձայնը եւ ուխտը, հաւատարիմ մնալու իր սկզբունքին, պարտաւոր
է զանազանութիւն դնել իր անդամ Հայաստանի եւ անոր թշնամիին միջեւ:
Ի վերջոյ ատենն է որ ստեղծուի ներքին միասնականութիւն Հայաստանի
ժողովուրդին մէջ, ինչպէս նաեւ պետական կառոյցներէ ներս: Անհասկնա-
լի է եւ դատապարտելի խորհրդարանական ընդդիմութեան վերաբերու-
մը չմիանալու մեծամասնութեան դատապարտելու Ատրպէյճանական
նախայարձակումը:Հայրենակիցներ ու բարեկամներ, երբ Հայաստանի ինքնիշխանութիւնը
վտանգի տակ է՝ կը նշանակէ որ հնչած է ահագնազը համազգային
զօրակոչի:Ռամկավար Ազատական Կուսակցութիւնը այսօր կոչ կ'ուղղէ համայն
հայութեան, սարտարապատեան ոգիով միանալու եւ հաւաքաբար
դիմակայելու Ատրպէյճանական վտանգը:

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Պոստոն

Ուղերձ

**Կոչ ենք Ուղղում Միջազգային Հանրությանը
Ազդու Զայլեր Ձեռնարկել Կասեցնելու Ազդալքճանի
Հերթական Նկրտումները
Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի
Ուղերձը**

Սիրելի ժողովուրդ հայոց, Վերստին խոսվում են մեր հոգիները: Ցաւով եւ անհանգստութեամբ ենք հետեւում Հայաստանի սահմանի երկայնքով Ադրբեջանի կողմից գիշերը սանձագերծուած սադրիչ մարտական գործողութիւններին, որոնց հետեւանքով գնդակոծուել են խաղաղ բնակավայրեր, կան գոհեր եւ վիրաւորներ: Դատապարտելի են խաղաղութեան օրակարգով բանակցային գործընթացների ժամանակահատուածում ձեռնարկուած այս դաւադիր քայլերը: Ակնյայտ է՝ թշնամին չի փոխուել, չեն փոխուել նաեւ նրա նկրտումներն ու մտադրութիւնները: 2020 թուականի պատերազմը, վայրագ գործողութիւնները Արցախի մեր ժողովրդի եւ ոտնձգութիւնները Հայաստանի սահմանների նկատմամբ, որ համարժէք միջազգային գնահատականի այդպէս էլ չարժանացան, համարձակութիւնները չեն թշնամուն շարունակական ռազմական գործողութիւններով փորձելու հասնել ցանկալի գիշումների: Իրական, արժանապատիւ խաղաղութիւնը չի կարող հաստատուել սպառնալիքներով ու պարտադրանքներով, չի կարող բարեբեր լինել եւ յարատեւութիւն ունենալ: Սիրելի զաւակներ մեր ի Հայաստան, Արցախ եւ ի սփիւռս, վստահ ենք, մեր ժողովրդի ոգին ամուր է, հայրենիքի սահմանները պահող զինուորները՝ անվեհեր: Թիկունքում հայրենի սրբազան հողն է, մեր ընտանիքները, հայրենի դրօշը ծածանող մեր նահատակ հերոսների շիրիմները եւ առ Աստուած ձայնող տաճարները: Առկա իրադրութեան մէջ թոյլչաւորք է տանք, որ անմիաբանութիւնն ու ներհասարակական բեւեռացումները մեզ առաջնորդեն նոր պարտութիւնների, պարտադրուած

խաղաղութիւնը՝ նոր գիշումների: Մեր միասնականութեամբ եւ հայրենիքի հանդէպ հաւատարմութեամբ պետք է դիմակայենք նաեւ այս փորձութեանը: Արդ, մեր կարողութիւններն ու հնարաւորութիւնները, ազգային ողջ ներուժը համախմբելով եւ սատար լինելով Հայոց Բանակին եւ հայրենիքի կարիքներին: Չերկմտենք եւ գործենք առ հայրենին սիրով եւ պատասխանատուութեամբ: Ամենայն յանձնառութեամբ իւրաքանչիւրս մեր պատասխանատուութեան ոլորտում անենք կարելին՝ յանուն անկախ պետականութեան անսասնութեան, յանուն մեր ազգի յարատեւութեան: Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնից կոչ ենք ուղղում միջազգային հանրութեանը եւ յատկապէս մեր բարեկամ երկրներին՝ ազդու քայլեր ձեռնարկել կասեցնելու Ադրբեջանի հերթական ագրեսիան եւ նկրտումները Հայոց աշխարհի նկատմամբ: Եղբայրական մեր դիմումն է Զոյր Եկեղեցիների հովուապետերին աղօթելու առաջին քրիստոնեայ պետութեան, նրա հաւատաւոր ժողովրդի ապահովութեան համար եւ կարելի նպաստ բերելու տարածաշրջանում իրական խաղաղութեան հաստատմանը: Մեր հայցն է առ Միածին Որդին՝ մեր Տէրը Յիսուս Զրիստոս՝ վերստին այցի գալու իր փոքր հոտին, որին դարեր առաջ ընտրեց ի վկայութիւն իր հաւատի: Աղօթում ենք զոհուած մեր զաւակների հոգիների խաղաղութեան, նրանց հարազատների ու ընտանիքների միխթարութեան համար: Շուտափոյթ ապաքինում ենք մաղթում բոլոր վիրաւորներին: Թող Տէրը ամուր ու տոկուն պահի եւ Իր Ամենախնամ Սուրբ Աջով պահպանի հայոց զինուորին: Աստուած պահապան Հայոց բանակին եւ մեր հայրենիքին:

Պատմութեան Մէջ Այսօր

Շաւարշ Բահանայ Պալմեան

Շաւարշ Բահանայ Պալմեան, 15 Սեպտեմբեր, 1915, Չառա, Սեբաստիա - 10 Յունիս, 1993, Պոլիս. հոգեւորական, հասարակական գործիչ, ուսումնասիրող եւ յօդուածագիր: Տէր Շաւարշ քահանայ Պալմեան գործած է նաեւ իբրեւ գաւառի շրջուն հովիւ եւ այդ շրջագայութիւններուն ընթացքին նկատած եւ մատնանշած խնդիրները, կատարած ուսումնասիրութիւններն ու պեղումները հրատարակած է յօդուածաշարքերով Պոլսոյ հայկական մամուլի էջերէն: Շաւարշ քհնյ.Պալմեան, աւագանի անունով՝ Ցաւակ, ծնած է 1915-ին, Սեբաստիոյ հայաշատ Չառա գիւղին մէջ, ըստ իրեն «Անշուք ծնունդ մը»: Ծնած չէր տակաւին, երբ հայրը՝ դերձակ Գրիգոր Պալմեան, Ցեղասպանութեան զոհ կ'երթայ: Մանկութեան տարիները շատ դժուար կ'անցընէ:

Կը յաճախէ ծննդավայրի դպրոցը: 1930-ին մայրը՝ Արթիքա, կը մահանայ: Հօրենական հարազատի մը շնորհիւ կ'ընդունուի Պոլսոյ Գարակեօգեան որբանոցը, ուրկէ շրջանաւարտ կ'ըլլայ 1934-ին: Ապրուստը ճարելու համար, զանազան աշխատանքներ կ'ընէ, որոնք սակայն յարատեւութիւն չեն ունենար:

Կ'ընդառաջէ հարազատներու պատուէրին եւ երեք տարի քահանայական լսարանի կը հետեւի (հիմնուած Գարեգին Արք. Խաչատուրեան Պատրիարքութեան առաջին տարին) եւ Ս. Խաչ Դպրեւանքի բացման օրը՝ 7 Մարտ 1954, քահանայ կը ձեռնադրուի:

Առաջին անգամ պաշտօնի կը կոչուի Սկիւտարի Սուրբ Կարապետ եկեղեցին: Գարեգին Խաչատուրեան Պատրիարքի մահէն ետք, յանձն կ'առնէ գաւառի շրջուն հովիւի պաշտօնը՝ հաստատուած Խաչատուրեան Պատրիարքին կողմէ:

1960-ականներէն սկսեալ գաւառի տարբեր քաղաքներուն ու գիւղերուն մէջ՝ ուր տակաւին իրենց ինքնութիւնը պահպանող հայեր

կային, շրջուն հոգեւոր հովիւ կը դառնայ. ինչպէս օրինակ՝ Ատանա, Սիս, Մարտին, Եդեսիա (Ուրֆա), Տիյարպէքիր (Տիգրանակերտ), Էլազըղ, Խարբերդ, Բերդակ, Բալու, Մալաթիա, Մուշ: Գաւառին կարիքները կը մատնանշէ եւ զանազան օրինակներով կը վկայէ ժողովուրդին այդ փափաքը:

1960-ականներէն սկսեալ, այդ վտանգաւոր տարիներուն, Շաւարշ քհնյ.Պալմեան իբրեւ գաւառի հոգեւորական, անվարան ու անխոնջ, կը շրջի Պատմական Հայաստանի շրջանները եւ կը բնութագրէ այդ վայրերու ճարտարապետական հսկայ ժառանգը. հինաւուրց քաղաքներն ու գիւղերը, կը բարձրանայ հայրենի լեռները, ձորերը կ'իջնէ, կը տեսնէ ու կը նկարէ դեռ կանգուն կամ կիսականգուն մնացած հսկայ վանքերը, բերդերը: Պեղումներ եւ ուսումնասիրութիւններ կը կատարէ ու անոնց յատկագիծը կը գծէ: Կ'արձանագրէ գաւառի զանազան շրջաններուն մէջ հայ բնակչութեան պահած դարաւոր աւանդութիւններն ու անոր կողմէ երգուած դարաւոր երգերը:

Այդ բոլոր աշխատանքը կը վկայագրէ մամուլի էջերուն վրայ տպագրած յօդուածաշարքերով, տակաւին անտիպ ու անմշակ սեւագրութիւններով, ինչպէս նաեւ խօսուն լուսանկարներով:

1940-ին կ'ամուսնանայ Մարիամ Դարբինեանին հետ:

Շաւարշ քհնյ.Պալմեան 1 Փետրուար 1993-ին կաթուածահար կ'ըլլայ ու չորս ամիս կը խնամուի Պոլսոյ Ս. Փրկիչ հիւանդանոցը: Աջքերը կը փակէ 10 Յունիս 1993-ին, 78 տարեկանին: Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի Աթոռանիստ Մայր Եկեղեցին եւ կը թաղուի Շիշլիի Հայոց Գերեզմանատան քահանաներու յատուկ թաղը:

Շաւարշ քահանայ Պալմեանի մահէն տարիներ ետք, «Արաս» հրատարակչութիւնը լոյս կ'ընծայէ անոր ճանապարհորդութիւններու յուշագրութիւնները «Ու ես Կ'երթամ» եւ «Գաւառէն Չայներ» գիրքերով: Հատորներուն մէջ գործածուած են նաեւ տեր հօր արխիւէն անձամբ իր կողմէ նկարուած լուսանկարներ:

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Եկեղեցիներում Կը Կատարուի Մասնաւոր Աղօթք Խաղաղութեան Եւ Հայոց Բանակի Համար

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Երկրորդ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի տնօրինութեամբ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում եւ Հայոց Եկեղեցու թեմերում ամենօր կը մատուցուի

մասնաւոր աղօթք՝ վասն խաղաղութեան Հայաստան եւ Արցախ մեր հայրենիքի եւ զօրակցութեան հայրենեաց պաշտպանների:

Եգիպտական (7)

ԱՐՄԵՆԱԿ ԵՐԻԱՅԵԱՆ

Բոլոր տուեալները առկայ են ենթադրելու, թե մեհենագրական ոճը ուղիղ ժամանագումար էր պատկերագրութենէն, որ եղած է հնագոյն ժողովուրդներու գրաւոր հաղորդակցութեան առաջին փուլը, այն, ուր գիրերու բացակայութեան՝ մարդիկ իրենց մտքերը նկարներով կը հաղորդէին իրարու. օրինակ՝ կը գծէին հաւ մը կամ խնձոր մը, ուստիւ գործողութիւնը ցոյց կու տային դէպի բերան ուղղուած ձեռքով, ու տակաւին՝ առնելու եւ տալու գործողութիւնները, ինչպէս քնանալու եւ վեր կենալու, այլեւ քալելու եւ վազելու եւ այլ պատկերացումներ՝ տեսակ-տեսակ անասուններու եւ իրերու: Ասոնք բոլորը տակաւին առկայ են եգիպտական մեհենագրերու մէջ, սա՛ տարբերութեամբ, որ հետագային անոնք անուանողական արժէք ստացած են: Ստորեւ նմուշներ՝

Կան տակաւին ասոնց տարբերակները, այնպիսիները, որոնք աննշան մանրամասնութեամբ մը միայն կը տարբերին բերուածներէն: Անոնք կան նաեւ ասոնց յօշոտուած տարբերակները, այնպիսիներ, որոնք գլխատուած են, այլեւ այնպիսիներ, որոնց միայն գլուխը կամ մէկ անդամը մնացած է, եւ ասոնք բոլորը ունին իրենց հնչիւնական յատուկ արժէքը, որոնց համատեղումով «պիտի կազմուի բառը»:

Եգիպտացիին համար կը թուի բնաւ հնչած չըլլալ այն աստեղային ժամը, ուր ան անդադառնալ յօրինակ կարգ մը այլ ժողովուրդներու, որ այս անհամար պատկերներու նշած հնչիւնները շատ սահմանափակ էին թիւով, հազիւ քանի մը տասնեակ, որոնց մեկուսացումով, բիւրեղացումով ալ կարելի կրնար ըլլալ արտայայտել լեզուի բոլոր բառերը:

* * *

Պատկերագրութենէն հնչիւնագրութիւն անցումը մարդկային մտքի մեծագոյն սխրանքն է, որ նոյն արտայայտութիւնը եւ տարողութիւնը չէ ունեցած ամէն միջավայրի մէջ: Եգիպտերէնը ճիշդ այս վերջիններէն է, ուր հասկացութիւնները նշող պատկերները հեշտութեամբ տեղի չեն տուած. շատ ու շատ բան կիսատ մնացած է կամ շարունակած է մնալ անցեալի տիրակալութեան տակ եւ ենթակայ հազարաւոր նկարներու:

Շատ առաջ այդ պատկերները 5-6.000 էին, ինչպէս կը հաստատեն եգիպտագետները, սակայն ժամանակի ընթացքին անոնց մէկ կարելոր մասը դադրած է կիրարկուելէ, եւ ներկայիս ուսուցող եգիպտերէնը, ըստ Ալան Կարտիւնըրի ցուցակներուն, կը հասնի 750-ի:

Ասոնք ընդհանրապէս կը նշեն երկբաղաձայն եւ եռաբաղաձայն արմատներ, երեւոյթ մը որ շատ բնորոշ է սեմական լեզուներուն եւս, ի բաց առեալ փոքրիկ խումբ մը՝ երեսնեակ մը, որ բաղկացած է **միահնչիւն բաղաձայններէ**, որոնք հիմնականին մէջ Շամպոյիոնի վերծանածներն են:

Յիշեալ միահնչիւններու ցանկը, – որուն պիտի անդրադառնանք յաջորդիւ, – փաստօրէն հնչիւնագիր կատարեալ այբուբեն մըն է՝ նման ներկայիս գործող սեմական գրերէ բոլոր բաղաձայնագիր այբուբեններուն՝ արաբերէնին, եբրայերէնին, ասորերէնին. ան լայնօրէն բաւարար էր, որ եգիպտերէնը անթերի գրուէր, սակայն անծանօթ պատճառներով այդպէս չէ եղած. եգիպտացիները իրենց գրաւոր լեզուն ծանրաբեռնած են այնպիսի խրթնաբան տարրերով, որոնց պիտի անդրադառնանք եւ որոնք ուղղակի կը շարունակեն արդի գրաբանը, շատ անելի՝ եգիպտերէն սորվիլ փորձողները:

Իսկ ճիշդ ի՞նչ են այդ դժուարութիւնները:

* * *

Ամէն մեհենագիր բառ իր մէջ կը կրէ, – կամ ընդհանրապէս հակամետ է կրելու, – երեք տեսակ բաղադրիչներ.

--Այնպիսիները, որոնք հանդէս կու գան իրենց հնչիւնական արժէքով ու կը բնորոշեն հասկացութիւն մը՝ առարկայ մը, յատկանիշ մը, գործողութիւն մը եւ այլն եւ որոնք լիարժէք կ'արտասանուին. ասոնք phonogrammes-ներն են՝ ձայնագրերը:

--Այնպիսիները, որոնք հանդէս կու գան իբրեւ գաղափարագիր:

--Այնպիսիները, որոնք կը ծառայեն իբրեւ ձայնային յենարան:

Վերջին երկուքը հնչիւնական որեւէ արժէք չունին:

Օրինակով մը տեսնենք մեհենագրերուն այս երեք գործառնությունները:

Այս բառը կը հնչէ՝ **Khepri**, աստուածութիւն մըն է ան, որ կը խորհրդանշէ «առաւօտեան տորածագ արշալոյսը»: Չայն գրելու եւ անթերի արտաբերելու համար բաւարար են կոյաբգէզը՝ , որ կը կոչուի **khpr**, եւ եղեգը՝ , որ

i ձայնաւորն է (khpr+i = khepri): Սակայն չես գիտեր ի՞նչ աւանդութեան մը ընթացք տալով՝ անոր վրայ եգիպտացի գրիչը կ'աւելցնէ հնչիւնական երեք նեցուկներ՝ , , , որոնք կը կրկնեն **khpr**-ի երեք հնչիւնները. ասոնք հնչիւնական նեցուկներ են: Հնչիւնական այս նեցուկներէն բացի՝ բառավերջին աւելցած է աստուածութիւն բնորոշող մեհենագիրը՝ , իբրեւ գաղա-

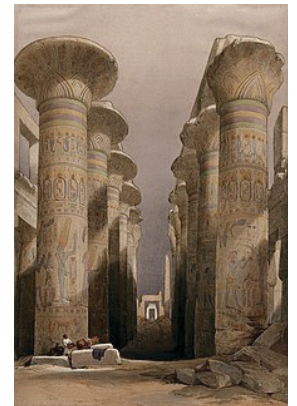
փարագրային բնորոշիչ (déterminatif) արձանագրուած հասկացութեան, այլ խօսքով՝ այս պատկերը իր կարգին եւ ձեւով մը կը կրկնէ բուն բառին արտայայտած նշանակութիւնը, գաղափարը:

Ուրեմն բերուած բառը կազմող վեց մեհենագրերէն չորսը հնչիւնական ոչ մէկ դերակատարութիւն ունին, բայց եգիպտերէն ուսանողը պարտի սորվիլ, յիշել ու արձանագրել զանոնք՝ հաւատարիմ մնալու համար եգիպտերէնի գրային աւանդոյթին:

Եթէ մտածենք, որ ամէն բառ ունի իր հնչիւնական ուրոյն նեցուկները, միւս կողմէ ուրոյն գաղափարագիրը, երբեմն՝ մէկէ անելի եւ իրենց բազմատասնեակ տարբերակներով, ապա կարելի է ենթադրել այն ահարկու դժուարութիւնները, որոնց կը բախի եգիպտերէն սերտողը:

Ծանօթ. – Յատկանշական է, միւս կողմէ, գոյութիւնը մեհենագիր բառերու, որոնք նոյն նշանակութիւնը կ'արտայայտեն գրային տարբեր օժիտով. օրինակ՝ այս նոյն Khepri բառը գրուած կը գտնենք առանց , , մեհենագրերուն՝ , որը բոլորովին ինքնաբաւ է եւ կը հնչէ **Khepri**, ինչ որ շատ

անելի մօտ է հնչիւնագիր ուղղագրութեան՝ **Khpr+i=Khepri**, այլ հարց թե ան **Khepri** պիտի հնչէր առանց երրորդ մեհենագիրին եւս:

ԹԵՔԷ, Louxor (Վերին Եգիպտոս)

L'ALPHABET HIÉROGLYPHIQUE

 a	 ij	 y	 â
Vautour	Roseau	Double Roseau	Avant - Bras
 ou	 b	 p	 f
Poussin de Caille	Pied	Siège	Vipère à Corne
 m	 n	 r	 l
Hibou	Filet d'eau	Bouche Lion	Cour
 h	 kh	 h	 s' s
Mèche de Lin tressée	Placenta	Ventre et queue d'un mammifère	Etoffe pliée
 ch	 q	 k	 g
Bassin d'eau	Pente sablonneuse	Corbeille à anse	Support de jarre
 t	 th	 d	 dj
Galette de pain	Corde pour entraver les animaux	Main	Cobra au repos

Մշակութային Արձագանգ

«Երկընտրանք» Ֆիլմը Ցուցադրուեց Առաջին Անգամ

ՔՐԻՍՏԻՆԷ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ

Հայաստանի «Թեքեան» Մշակութային Միության նախաձեռնությամբ «Թեքեան» Կենտրոնում կայացավ Հայաստանի «Թեքեան» Մշակութային Միության անդամ, Արցախեան առաջին պատերազմի մասնակից, ռեժիսոր Կարեն Գեորգեանի «Երկընտրանք» փաստափառագրական ֆիլմի դիտումը:

Ֆիլմի ցուցադրությունը բացառիկ է. այն Արցախեան առաջին պատերազմի մասին է եւ հանրությանը ներկայացնում է առաջին անգամ: Հեղինակը ֆիլմն աւարտել է 2000 թուականին: Այն Էկրան չի բարձրացուել ռեժիսորի որոշմամբ, քանի որ նրա կարծիքով, յաղթանակի ոգեւորութիւնից յետոյ ֆիլմում բարձրացուած ազգային ինքնագիտակցութեան եւ պետականութեան կառուցման խնդիր-

ները լուրջ չէին ընդունուի ո՛չ իշխանութեան, ո՛չ հասարակութեան կողմից:

Հայաստանի «Թեքեան» Մշակութային Միության նախագահ Ռուբեն Միրզախանեանը կարեւորեց ֆիլմի ցուցադրումը, ինչը շատ կարեւոր է ներկայի վերաբերեալ մի շարք հարցերի պատասխաններ գտնելու տեսանկիւնից:

«Այսօր եկել է «ճշմարտութեան պահը», եւ «եկել է այդ ժամանակը». թեւեւ փաստափառագրական ֆիլմը Արցախեան առաջին պատերազմի մասին է, սակայն դիտողներից իւրաքանչիւրը ֆիլմում փնտռում էր եւ գուցէ գտաւ 2020 թուականի 44-օրեայ, առհասարակ՝ բոլոր պատերազմների պատճառներն ու դրանց հետեւանքները:

Ի դէպ, ռեժիսոր Կարեն Գեորգեանը Արցախի հերոսամարտին եւ ազգային

խնդիրներին նուիրուած բազմաթիւ ֆիլմեր ունի, որոնցից «Պատերազմ առանց մեկնաբանութիւնների»-ն 2004 թուականին արժանացել է Հայաստանի «Թեքեան» Մշակութային Միության «Վահան Թեքեան» մրցանակի:

Շար. Էջ 05

Չարենցի Գոյնը. Կապոյտը
(1897 - 1937)

(Ծննդեան 125 ու մահուան 85-ամեակի առիթով)

ՌՈՒԲԵՆԱ ՕՅԱՆԵԱՆ

Եղիշէ Չարենցը հայ գրականութեան մեծագոյն դէմքերից է, ում ճանաչելու եւ գնահատելու համար բաւ է միայն դիմել նրա սիրով լեցուն հոգու երկերին: Ո՞րը թուես: Նրա երկերն ունեն իր ապրած փոթորկայոյց ժամանակաշրջանի տենդը: Չարենց կարդալիս նկատում ես ԿԱՊՈՅՏԻ շեշտակի առկայութիւնը: Նրա գոյնը կապոյտն է, որ յաճախ կրկնուել է տարբեր թեմաներով իր երկերում:

«Կապուտաչեայ երջանկութեան առասպել», «Կապուտաչեայ Նայիրի», «Կապոյտ բաժակը հոգեթով», «Կապոյտ կարօտներ», «Կապոյտ երազներ», «Կապոյտ երկիր», «Կապոյտը՝ թախիծ», «Կապոյտի լաբիրինթոսում», «Կապոյտը՝ արցունք», «Կապոյտը՝ զանգի դողանք», «Անսուտ խօսքեր կապոյտում», «Թերթիկը կապոյտ», «Կապոյտ կաթ» եւ այլն: Չարենցից բերենք մի քանի հատուածներ, որտեղ առկայ է կապոյտը:

Յարդագողի ճամբորդներ

«Թաղուած մնաց իմ աչքերում Մի անհուն կապուտաչեայ երջանկութեան առասպել, Մի երկնային առնչութեան պատմութիւն,

Ու կարծրացաւ սիրտս՝ անլոյս եւ անբեր:

Հեռացումի խօսքեր

«Կեանքս կանցնի, կը մարի, որպէս կրակ ճահիճում՝ Աննպատակ ու տարտամ, անմխիթար ու անլոյս: Երգերիս մէջ - դու գիտե՛ս - ինձ որ ոք չի ճանաչում՝ Կարծես ուրիշն է երգում կապոյտ կարօտը հոգուս»:

Ամբոխները խելագարուած

«Գիշերի դէմ - գիշեր է մութ խաւարամած նրանց հոգին, Որ կարօտով մի կրակոտ սպասում են առաւօտին: Խաւար է մեծ սիրտը նոցա, բայց խաւարում անծայրածիր - Երկինքներ կան կապուտաչեայ,

հորիզոններ՝ անծայր, անծիր»:

Դէպի Մասիս

«Յուրտ էր: - Արեւը դեռ հորիզոնից Նոր էր փռել աղջամուղջը վաղնջական, Եւ վաղ առաւօտի ծիրանագոյն ֆոնին Հեռուում երեւում էր Մասիսը՝ կապոյտ շղարշը հագած...»:

«Եւ թերթիկը կապոյտ ալեկոծեց նրան Յուշերով՝ չճաշակած մի քաղցրութիւն բուրոյ...»:

Եւ ի՞նչ մնաց: - Այդ թերթիկը ոսկերիզ, Այդ թերթիկը կապոյտ, ինչպէս անուրջը»:

ԳԱՉԵԼՆԵՐ-ից երեք հատուած

«Կապոյտ բաժակը հոգեթով դու խմիր. Սիրտդ լցուի հեքիաթով - դու խմիր:

Իրիկնային երկինքը բիւթող անվերջ Հոգիդ լցուի կապոյտ կաթով դու խմիր:

Թող լուռ լինի: Անըջավար ու տրտում - Կապոյտ բաժակը հոգեթով դու խմիր»:

«Իմ խօսքերը կարկաչում են կապոյտում, Կարկաչում ու կանչում են կապոյտում:

Կարօտներ կան անմարմին ու տրտում, Միայն շշուկ ու հնչիւն են - կապոյտում:

Երազներ կան, ու կարօտներ են միայն, Լո՛յս կարօտներ, որ կանչում են կապոյտում»:

«Մահը, գիտե՛ս, մի լուսաւոր առասպել է, քոյր: Կեանքը այնքան մեղկ ու անգոյն ու անբեր է, քոյր:

Կեանքի կանչը անկումների ազդարար է լոյ, Մահը սակայն, Կապոյտ Երկրի մի բանբեր է, քոյր»:

Իսկ վերջում մի բանաստեղծութիւն կապոյտի մասին.

Կապոյտը

Կապոյտը հոգու աղօթանքն է, քոյր, Կապոյտը - թախիծ. Կապոյտը - կարօտ թափանցիկ, մաքուր, Եւ յստակ ու ջինջ:

Կապոյտը քրոջ աչքերի անհուն Առաւօտն է թաց: Կապոյտում հոգիս մի հին իրիկուն Անգո՛ր հեծկլտաց:

Կապոյտը ծեգին աղօթքի կանչող Ղողանջ է զանգի: Կապոյտը - արցունք, ու կապոյտը - ցոլ Հոգու, երկնքի:

Կապոյտում անսուտ խօսքեր են հոսում Երկնքից - երկինք: Հոգիս - Կապոյտի լաբիրինթոսում Սրբացած կնիք:

Մշակութային Արձագանգ

«Երկընտրանք» Ֆիլմը Ցուցադրուեց Առաջին Անգամ

Սկիզբը Էջ 04

Ֆիլմում նախ ներկայացվում է հայի՝ որպես ազգի հաւաքական կերպարի տարբեր տեսակները՝ խիզախ, անմիաբան, Սասունցի Դավիթ կամ Զաք Նազար, ծայրայեղություն, որից կարելի է սպասել ամենալավ եւ ամենավատ արարքները:

«Ես հայ եմ եւ յայտարարում եմ՝ ես չեմ սիրում իմ ժողովրդի պատմությունը՝ կորուստների, պարտությունների ու զոհաբերությունների պատմությունը: Ուզում եմ սկսել սկզբից, լինել ուրիշ, ազատուել սեփական պատմության եւ ճակատագրի գերությունից, ազատուել անուղղելի անցեալից. նոր ճակատագրի համար հարկ է առնուազն նորից ծնուել», - նշում է հեղինակն ու ներկայացնում պատերազմի դաշտից այն բոլոր վաւերագրական կադրերը, որոնք նկարահանել է մինչեւ պատերազմի ավարտը:

Դիտողին թւում է, թէ Արցախեան առաջին պատերազմի մասին պատմող ֆիլմը իւրատեսակ յիշեցում է հայի պատմական ճակատագրի մասին, եւս մէկ անգամ համոզում, որ երկար դարեր հայը կանգնած եղել է եւ կայ ծանր երկընտրանքի առջեւ: Հեղինակն այն կարծիքին է, որ բոլոր ժամանակներում ազգը յարմարուել է պարտադրուած նուաճողների, ասպատակողների պայմաններին, եւ հենց այդ յարմարուողականութիւնն է ձեւաւորել ազգի դիմագիծը, բնաւորութիւնն ու գիտակցութիւնը. «Մենք անմեղ չենք եղել, սեփական բեռը բարդել ենք Աստուծոյ ուսերին, սա մեր փոքրագութիւնը չէ՞ արդեօք», - նշում է հեղինակն ու խոստովանում՝ ազգը պարտաւոր էր աւելի շրջահայեաց լինել, իսկ թշնամիներից՝ ուժեղ: Այստեղ է, որ դիտողը սկսում է համեմատել պատերազմներին նախընթաց դէպքերն ու իրողութիւնները

Կարէն Գեորգեանը 8 գեղարուեստական, 60-ից աւելի փաստաւաւերագրական ֆիլմերի հեղինակ է: Արցախեան պատերազմին միացել է 1992-ի վերջերին եւ Մարտի դաշտում եղել մինչ ավարտը: «Երկընտրանք»-ը ցուցադրութեան պատրաստ էր դեռ 1999-ին: Հեղինակը նախ երկրի ղեկավարութեանն է ցոյց տուել, ապա արձագանգից հասկացել, որ «գերյաղթանակած» հոգեվիճակում ֆիլմը չի ընդունուի:

«Պարտութիւնից յետոյ հարեւան երկրի գաղափարախօսութիւնը դարձաւ վրեժը, իսկ մենք պառակտուեցինք ներսում: Չկար գաղափարախօսութիւն, հասկացայ, որ ֆիլմը պետք է պահել, եւ գալու էր դրա ցուցադրութեան իրական ժամանակը: Չեմ գբաղուել ո՛չ քաղաքականութեամբ, ո՛չ պիզնեսով, բայց դարձայ «տարօրինակ մարդ» ու հեռացայ երկրից», - նշեց Կարէն Գեորգեանը:

Վերջինս 1999-ից մինչ օրս ապրում եւ կինօգործուելութիւնը շարունակում է Ռուսաստանում, սակայն հայրենիքում էլ յաճախ է լինում, քանի որ ինչպէս «Երկընտրանք» ֆիլմում է նշում, իր ժողովրդի պատմութիւնը իր կենսագրութիւնն է ու ճակատագիրն է միաժամանակ:

**Հայաստանի «Թէքէեան»
Մշակութային Միութեան
Լրատուական Կենտրոն**

Առողջապահական

**Շատ Զուր Խմելը Օգտակար Ե
Նիհարնալու Ժամանակ**

Մանդարան Երաթերինա Յաշճենքօ խօսած է ջուրի օգտագործման օգտակարութեան մասին, երբ կը փորձենք ձերբազատուիլ աւելորդ կշիռքէն:

Մասնագետին խօսքով՝ առանց ջուր խմելու «ռեժիմ»ի եւ «պալանս»ի պահպանման, իմաստ չունի խօսիլ լաւ ինքնազգացողութեան եւ «աքթիվ» երկարակեցութեան մասին: Բայց, կը բացայայտուի, որ ջուրի օգնութեամբ կարելի է նաեւ նիհարնալ:

«Ջուրը կ'աւելցնէ քալորիներու վատնումը: Բաւարար է խմել 500 մ.լիթր սովորական մաքուր ջուր (մօտաւորապէս երկու գաւաթ), եւ արդէն 10 վայրկեան ետք, «մեթապոլիզմ»ի արագութիւնը կ'աւելնայ 30 առ հարիւրով, իսկ «էֆէքթ»ը կ'երկարի մէկ ժամէն ոչ պակաս», - նշած է փորձագետը:

Եթէ օրուան ընթացքին, պարզապէս առնուազն երկու լիթր ջուր խմենք, այդ մէկը համազօր է մօտաւորապէս 100 քիլոքալորի վատնելուն: Առանց ֆիզիքական ծանրաբեռնուածութեան: Պարզապէս ի հաշիւ ջուրի օգտագործման: 100 քիլոքալորի վատնում կարելի է ստանալ, լողաւազանին մէջ 30 վայրկեանի ընթացքին, հանգիստ լողալով կամ, օրինակ, ոտքով զբօսնելով:

Նիհարնալու պարագային, մասնա-

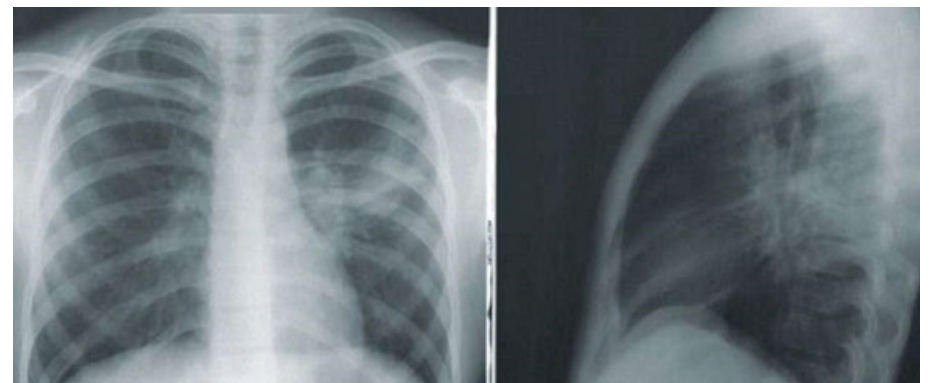

գետը յանձնարարած է նախապատուութիւնը տալ պաղ ջուրին, այդ ձեւով քալորիները աւելի կը վատնուին: Բացատրութիւնը բաւական պարզ է եւ հասկնալի. օրկանիզմը կը վատնէ լրացուցիչ «էներճի» ջուրը «տաքցնելու» համար եւ այդ ձեւով կը վատնէ աւելորդ քալորիները:

Ջուրի օգտագործման մէկ առաւելութիւն եւս. եթէ ծարաւը կը յագեցնենք ջուրով, կը նշանակէ, որ չենք բաւարարեր զայն ուրիշ՝ աւելի քալորի պարունակող խմելիքներով (քաղցր կազաւորուած ըմպելիքով, հիւթով եւ այլն): Այսինքն՝ օգտագործուած քալորիներու ընդհանուր քանակը մէկ օրուան մէջ աւելի քիչ կ'ըլլայ: Կշիռքը նուազեցնելու համար այս մէկը կարելոր է:

Բացի ատկէ, ջուրը կրնայ զսպել ախորժակը: Նկատի ունենանք հետեւեալը. կը փափաքինք ուտել՝ սկիզբը ջուր խմենք, ետքը սեղան նստինք: Այդպէս մենք, անկասկած, աւելի քիչ կ'ուտենք:

Անյայտ Ծագում Ունեցող Թոքաբորբերում Արժանքինի Մէջ

Երեք անձ մահացած է Արժանքինի մէջ՝ անյայտ ծագում ունեցող թոքաբորբերումէ մը, հաղորդած է Medical Xpress-ը՝ վկայակոչելով տեղւոյն առողջապահական մարմիններուն:

Թուքումանի հիւսիսարեւմտեան նահանգին մէջ 9 մարդ վարակուած է առեղծուածային շնչառական հիւանդութեամբ, այդ շարքին՝ ութ բուժաշխատող, որոնցմէ երեքը մահացած են, լրագրողներուն յայտնած է Թուքումանի առողջապահութեան նախարար Լուիս Մետինա Ռուիս:

Իշխանութիւնները քննութիւններ կը կատարեն. անոնք բացառած են COVID-ի եւ «կրիփ»ի A եւ B տեսակները:

Նմուշները ուղարկուած են Պուէնոս Այրըսի Մալպարանի հիմնարկ: Երրորդ զոհը 70-ամեայ հիւանդ մըն էր, որ ընդունուած էր նոյն

դարմանատունը, ուր անձնակազմը վարակուած էր գործողութենէն առաջ:

Մետինա յայտնած է, որ կինը կրնայ ըլլալ «գերոյական հիւանդը, բայց այդ մէկը տակաւին կ'ուսումնասիրուի»: Ան նաեւ ըսած է, որ հիւանդները կը տառապէին «ծանր շնչառական հիւանդութեամբ՝ երկկողմանի թոքաբորբերումով, որ շատ նման է COVID-ին»:

Մասնագետները նաեւ ստուգած են ջուրը եւ օդափոխիչները՝ պարզելու համար, որ արդեօք ատոնք թունաւորում կը յառաջացնէին: Առաջին վեց հիւանդներուն պարագային, ախտանշանները սկսած էին Օգոստոս 18-էն 22-ի միջեւ: Վերջին երեք պարագաներէն երկուքը կը բուժուին հիւանդանոցին մէջ, միւսը՝ տնային պայմաններու մէջ:

Քաղաքականությունը, Առանց Գաղափարականի, Փերեզակություն Է, Շահկատություն, Մոտերն Հայերենով՝ ԱՖերիզմ

ՅԱԿՈԲ ՊԱԼԵԱՆ

Դիտա՞ծ էք Հայաստանի արագիլները... Անոնք իրենց տունը կը դառնան, Հայաստանի դաշտերը կը մաքրեն կրծողներէ... Հայ ազգի քաղաքական իմաստուններն են արագիլները...

Յաճախ ըստած եւ կրկնուած է, որ հայ ժողովուրդը մէկ է: Հնարած ենք գեղահունչ տարազներ, որոնք եղած են այդքան. մոռցուած են... Եռամիասնություն...

Այսօր ինչպէ՞ս կ'ըմբռնուի այդ ՄԵԿ-ը: Ան բաժակաճառի աղմո՞ւկ է, ամբոխները ոտքի քնացնող դատարկաբանութի՞ւն, թե՞ ազգակերտման եւ հայրենակերտման առաջադրանք, առանց որուն՝ քաղաքականությունը կ'ըլլայ այն, ինչպէս օր մը խանութի մը ցուցանակին վրայ գրուած էր՝ սուպերդիւքլան...

Մէկ էինք այն ատեն, երբ հալածանքի եւ ջարդերու ենթարկուող արեւմտահայութեան պաշտպանութեան համար Արեւելահայաստանէն գիտակից եւ յանձնառու փաղանգ մը սահմանը կ'անցներ՝ Նոյն ազգին պատկանելու գիտակցութեամբ եւ ինքնապաշտպանութեան կռիւ կը մղէր: Արեւելահայ եւ արեւմտահայ մարտիկներ, միաժամանակ, Նոյն դիրքերուն վրայ գտնուեցան, քանի որ հայրենիքի եւ ազգի մէկութեան բնագոյական գիտակցութիւն կար, որովհետեւ մէկ ազգի պատկանելու իրաւ եւ անխարդախ գիտակցութիւն ունէին: Պայծառ դեմքեր, որոնք ապրեցան եւ ապրեցուցին մէկութիւնը, չբաւականացան խօսքով, իրենց ետերը եւ կեանքերը գիտցան ստորադասել ազգին ու հայրենիքին: Անոնց պանթեոնն է Ռուբէնի «Հայ յեղափոխականի մը յիշատակները» կողողական գործը, որ ճամբացոյց պետք է ըլլայ բոլորիս՝ արեւելահայ թէ արեւմտահայ, հոն կայ մէկութեան դարբնոցը. Արամ եւ Արաքո, Նիկոլ Դուման եւ Սպարապետ Մակար, Ռուբէն եւ Դրօ...

Այդ մարտիկները կռիւ կը մղէին Հայաստանի համար, որ ազգի հող էր, որուն տէր էին եւ կ'ուզէին տէր մնալ: Ազգը իր հողին տիրութեան համար կռիւ կը մղէր: Նոյնիսկ բռնագրաւուած՝ հայրենիքի տէրը ազգն է, տէրը իր հողին, ո՛չ իշխանը, ո՛չ թագաւորը, ո՛չ մէկ քաղաքականութիւն խաղցող բախտախնդիր անհատ կամ խմբակցութիւն: Այդ հայրենիքը, ինչ ալ ըլլան անոր հին կամ նոր աշխարհագրական անունաւորումները, հայու ժառանգութիւն է, չի պատկանիր եկուոր ներխուժողին, ուժատէր բռնագրաւողին: Անոնք կ'օտարուին, երբ հայը կ'ընդունի, որ վերջնականօրէն պարտուած է, որ՝ ինք չկայ որպէս տէր-ազգ: Ազգը պարտութիւնը որպէս վերջնական ընդունող իշխանին, թագաւորին, քաղաքական ճապկումներով ապրող բախտախնդիրներուն, որպէս իրաւատէր, ո՛չ ըսելու վեհութիւն պետք է ունենայ:

Ինքնութեան ժխտում է մոռնալ հայրենի հողի տիրութիւնը: Ազգային եւ մարդկային իրաւութեան բարոյական ըմբռնումով դաւաճանութիւն է ազգակիցներու եւ նախահայրերու հանդէպ՝ հայրենի հող գիշի, անկէ հրաժարիլ, այդ ընել՝ կը նշանակէ ազգին պարտադրել հարա քրիի ընել:

Զքանալ:

Հայրենիքը անհատական կալուած չէ, որ կարելի է վաճառել, սակարկել, փոխանակել, նուիրել, անկէ հրաժարիլ՝ եսական կամ հատուածական շահախնդրութեամբ:

Միշտ բռնագրաւուած կը մնայ այդ Հայաստանը այսօրուան եւ վաղուան սերունդներուն համար: Այս պէտք չէ մոռնալ եւ նոր սերունդներուն միշտ յիշեցնել եւ ներշնչել տիրոջ գիտակցութիւն: Չանոնք առաջնորդել յանձնառուներուն ուղիով:

Եւ բռնագրաւումները կը շարունակուին: Վերջնական անկումը կու գայ, երբ կը հաշտուինք կացութեան հետ, այսինքն անձնատուր կ'ըլլանք:

Անոնց դէմ ճակատ պիտի յարդարէ ազգը, մինչեւ այն ատեն որ չէ ընդունած իր պարտութիւնը, տէր մնայ: Բռնագրաւուած Հայաստանը տէր ունի, եւ այդ տէրը ՄԵԿ հայրութիւնն է: Եւ այդ տէրը չէ որոշած հրաժարիլ անկէ: Մի՞թէ մոռցած ենք, որ Նոյնիսկ խորհրդային անանկախ պայմաններու մէջ Հայաստանէն հնչած էր ՄԵՐ ՀՈՂԵՐ-ը համազգային աղաղակը:

Ի՞նչ կ'ըսէր ՍԵՐՈԲԵՐ-ը ՀՈՂ-ը դատարկելու եւ անոր տիրանալու համար գործուած Ցեղասպանութենէն կէս դար ետք: Մի՞թէ այսօր, երբ ունինք անկախ եւ միջազգային ճանաչում ունեցող Հայաստանի բեկորի վրայ հաստատուած պետութիւն, սնանկացած վաճառականի պէս պիտի յայտարարենք, որ Հայաստանը բռնագրաւողէն հողային պահանջ չունինք:

ԲՈՆԱԳՐԱԲՈՒՄԸ հայրենիքը, ի միջի այլոց, ուրիշի սեփականութիւն չէ, չի կրնար ըլլալ, մինչեւ այն ատեն որ անոր տէր ժողովուրդը ինքնիրեն չդաւաճանէ: Հայ ղեկավար, կուսակցութիւն մը, տիրակալ մը, այսօր նաեւ հանրապետութիւն, հինգիսկարամեայ ազգի ժառանգութիւնը զեղծ-վաճառքի

չեն կրնար հանել, չեն գիտեր՝ ո՞ր փերեզակ մանրավաճառի մանրուք հաշիւներով, հրաժարելով հող հայրենիքէն:

Ինչպէ՞ս ընդունիլ, որ մեր նախահայրերու մայրաքաղաք Անի ազգին չի պատկանիր: Ինչպէ՞ս հաշտուիլ, որ Վանը այլեւս բնաւ հայկական պիտի չըլլայ: Ո՞ր իրաւունքով Աղթամարի հայու կառուցած հաւատքի տուն եկեղեցին վերջնականապէս պիտի իւրացուի անոր հետ ոչ մէկ առնչութիւն ունեցողներու կողմէ, եւ հայը տարին անգամ մը հոն ուխտի երթալու արտօնութիւն պիտի խնդրէ անոր տէր դարձած աւագակէն:

Պատմութիւնը ուրիշ ժողովուրդներու վկայութիւնները ունի: Գերմանիան գրաւած էր Ֆրանսայէն հողեր, Վոժեան լեռները Գերմանիոյ յանձնուած էին, բայց ֆրանսացիները միշտ ապրած էին, ինչպէս ըստած է, իրենց աչքերը յառած Վոժեան լեռներու կապոյտ գիծին, չէին ըսած, որ Գերմանիայէն հողային պահանջ չունէին: Պատմութիւնը եւ իրաւունքը վճռեցին: Պատմութեան վերջին խօսքը բռնագրաւողներուն եւ կայսրութիւններուն չի պատկանիր: Վկայ՝ Հռոմը, վկայ՝ Բրիտանական կայսրութիւնը, վկայ՝ բոլոր գաղութարարութիւնները: Ազգ մը վերջնական կերպով կը պարտուի, երբ ինքնիրեն կը մերժէ վերականգնելու իրաւունքը, որ վատութեան յոռեգոյն եղանակն է:

Յիշէ՛լ քաղաքական իրաւ առաջնորդ անկրկնելի Խրիմեանի տեսութիւն-պատգամը՝ ուղղուած Թոմսիկին, մեզի, որ՝ հողը պէտք է կեանքի եւ մահուան օրը, որ՝ անհող պէտք չէ մնալ: Թուրքիան բռնագրաւած է եւ տէր դարձած է Հայաստան հողին, եւ ինքզինք յարգող հայը, ինչ հանգամանք ալ ունենայ ան, վատութեամբ չի կրնար յայտարարել, որ հողային պահանջ չունի, որ քաղաքական ըմբռնումով կը նշանակէ ազգը սնանկ յայտարարել, դադրիլ գոյութիւն ունենալէ, ընդունիլ՝ ըլլալ անհայրենիք ամբոխ, Վիգէն Խեչումեանի բանաձեւումով՝ ուրիշի դրանը ապրիլ որպէս հիւր, երբ պարզապէս կը դառնանք ծառայ կամ ստրուկ:

Հայրենի հող կորսնցուցած ենք: Բայց մի՞թէ որպէս ազգ կորսուած ենք: Կորսուած ենք անդառնալի կերպով: Կորսուած կ'ըլլանք անդառնալիօրէն, երբ յայտարարենք, որ մեզ իրաւագրկած ուժերէն կը դադրինք իրաւունք պահանջելէ:

Ազգի իրաւունքը չի սակարկուիր, կը պահանջուի, անոր համար պայքար կը մղուի:

Միջազգային հանրութիւնը երէկ, այսօր, դեռ վաղը, միշտ պիտի կանգնի Հայկական հարցի անշրջանցելի բարոյականին առջեւ: Ցեղասպանութիւն գործուած էր հողը բռնագրաւելու համար:

Հայը ինք երբեք մտահան պէտք չէ ընէ իրեն դէմ գործուած մեծ ոճիրը, ընկեցիկի եւ կրպակավաճառի հոգեբանութեամբ պէտք չէ հանդիսատեսը մնայ Ցեղասպանութեան եւ հայրենիքի կորուստին՝ սպասելով հրաշքը: Այդ հրաշքը սահմանած է Զարեկը: Ան հաւաքական ուժն է: Ազգը խորտակման կը տանին ներսի եւ դուրսի բոլոր մանրավաճառ աֆերիստները, ամէն բնոյթի եսական կիրքերով ազգը պառակտողները: Արդիւնքը պարտութիւնն է, ծառայութիւն՝ ազգի բոլոր թշնամիներուն: Ազգը եւ հայրենիքը վերանհատական, վերկուսակցական, վերշահախնդրական եւ վերփառասիրական են: Այս է ղեկավարման ալֆան եւ օմեկան: Միաժամանակ:

Հայ ժողովուրդը, պետութիւն, կուսակցութիւններ, մտաւորականութիւն, հողամշակ, բանուոր, թէ գինուոր, հաւասարապէս աւանդապահներն են պատմութեան, եւ՝ տէր:

Ակնարկ

Հայ-թրքական Հակամարտության

Դիւանագիտական Պատերազմին Մէջ՝ Զգիշի՛լ

ՍԹԻՒՆՈՒՄԵՆ

Հայ-թրքական հակամարտութեան կարեւորագոյն ճակատներէն մէկն ալ դիւանագիտական ոլորտն է: Ամէն անգամ, երբ միջազգային խաղողներու ճնշման տակ Հայաստանի եւ Թուրքիոյ հանրապետութիւններուն վարիչները ստիպուած կ'ըլլան երկխօսելու, դիւանագիտական ճակատը կը բռնկի նոր թափով: Այդպէս եղաւ մասնաւորաբար 2008-2009-ին, այդպէս է նաեւ այսօր՝ 44-օրեայ պատերազմի ակարտէն ետք:

Դիւանագիտական պատերազմի իբրեւ նախապայման, միջազգային խաղողները հայկական եւ թրքական կողմերուն կը պարտադրեն բանակցիլ առանց նախապայմաններու: Ի տարբերութիւն հայոց, թուրքերը անուղղակի, երբեմն ալ բացայայտ կը ներկայացնեն նախապայմաններ: Եթէ մինչեւ 2020-ի Նոյեմբեր այդ նախապայմանները երբեք էին՝ ՀՀ-ի կողմէ Թուրքիոյ տարածքային ամբողջականութեան ճանաչումը, Հայոց ցեղասպանութեան միջազգային ճանաչման աշխատանքներէն հրաժարումը եւ Լեռնային Ղարաբաղի Ինքնավար Մարզի յարակից, հայկական «գրաւման» տակ գտնուող ատրպէյճանական եօթը շրջաններէն հայկական զօրքերուն հեռացումը, ապա 44-օրեայ պատերազմէն ետք, երրորդ նախապայմանը փոխարինուած է երկու նորերով՝ ՀՀ-ի կողմէ այսպէս կոչուած «Չանգեզուրի միջանցք»ի տրամադրում եւ Ատրպէյճանի հետ այսպէս կոչուած խաղաղութեան համաձայնագրի կնքում: Այսպիսով, փաստօրէն, Թուրքիա եւ իր արեւելեան եղբայր Ատրպէյճանը ՀՀ-ի հետ հաշտեցման համար յառաջ կը քաշեն չորս գլխաւոր նախապայմաններ: Հայկական կողմը չի՝ կրնար ընդունիլ եւ երբեք պէտք չ'ընդունի այս նախապայմաններէն ո՛չ մէկը: Հակառակ պարագային, Հայ Դատը գերեզման կը դրուի հայոց իսկ ձեռքով եւ հարցականի տակ կ'առնուի նոյն ինք ՀՀ-ի գոյատեւումը: Զետեւաբար, հարկաւոր է ՀՀ-Թուրքիա եւ ՀՀ-Ատրպէյճան իբրեւ թէ անջատ, իրականութեան մէջ միասնական բանակցութեանց մէջ ցուցաբերել առաւելագոյնս կոշտ դիրքորոշում, եւ բնաւ չ'ընդունել զիջումներու՝ որքան ալ ծանր ըլլան թրքական եւ միջազգային ճնշումները: Վերջիններս կարելի է հակակշռել թուրք-ատրպէյճան-փաքիստանեան դաշինքին հակադրուող ծանրակշիռ պետութիւններու, մասնաւորաբար Չինաստանի, Ռուսաստանի եւ Իրանի հետ քաղաքական, տնտեսական ու մանաւանդ ռազմական գործակցութեան մակարդակի կտրուկ բարձրացումով: Նշուած երկիրներուն հետ, այդ, վերջին ամիսներուն կը նկատուի գործակցային յարաբերութիւններու աշխուժացում, սակայն անոնք դեռ չեն հասած այն մակարդակին, որով կարելի է արդիւնաւետ հակակշռել թուրք-ատրպէյճանական ճնշումները: Սակայն, մտահոգիչ է մէկ այլ փաստ. ՀՀ-ի իշխանութիւններուն չդադրող խաղաղասիրական յայտարարութիւնները եւ մանաւանդ՝ զիջումներու պատրաստակամութիւնը: Ատոր արտայայտութիւններէն վերջինը եղաւ ՀՀ-ի

Ազգային Ժողովի նախագահ Ալէն Սիմոնեանի վերջերս կատարած յայտարարութիւնը, թէ ՀՀ-Ը ՏԱՐԱԾԵԱՅԻՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ ԶՈՒՆԻ ԻՐ ԴՐԱՅԻՆԵՐՈՒՆ ՆԿԱՏՄԱՍԲ:

ՀՀ-ի բարձրաստիճան պաշտօնատարներ (հանրապետութեան առաջին երեք նախագահները, Ազգային Ժողովի նախագահներէն Արթուր Պաղտասարեանը եւ ուրիշներ) յետանկախական տարիներուն երբեմն համանման յայտարարութիւններ կատարած են՝ փորձելով այդպէս սիրաշահիլ թուրքերուն բարեացակամութիւնը եւ վերացնել Թուրքիոյ կողմէ ՀՀ-ի շրջափակումը: Անօգուտ եւ սիւն յոյսեր... Սակայն Ալէն Սիմոնեանի յայտարարութիւնը յիշեալներու յայտարարութիւններէն կը տարբերի երկու էական կէտերու մէջ.

- Եթէ նախկինները կը նշէին, թէ ՀՀ-ը ԱՅԴ ՕՐՈՒՄԱՆ ԴՐՈՒԹԵԱՍԲ տարածքային պահանջներ չունի, Սիմոնեանի արտայայտութիւնը կ'ենթադրէ պահանջներ չառաջադրելու յանձնառութիւն նաեւ ապագային:

- Նախկիններուն յայտարարութիւնները կը վերաբերէին միմիայն Թուրքիոյ հետ տարածքային վեճին, մինչդեռ Ա. Սիմոնեան կը խօսի ՀՀ-ի ԲՈՒՆՈՐ ԴՐԱՅԻՆԵՐՈՒՆ ՆԿԱՏՄԱՍԲ տարածքային պահանջներ չունենալու մասին, մինչդեռ հայոց հայրենիքի տարածքներ կը գտնուին ՀՀ-ի բոլոր՝ չորս դրացի երկիրներուն մէջ (Արցախ, Գարդմանք, Ուտիք, Նախիջեւան, Ջաւախք, Պարսկահայք, Հայաստանի արեւմտեան հատուած, արեւելեան հատուածի Կարսի, Արտահանի եւ Սուրմառուի շրջաններ):

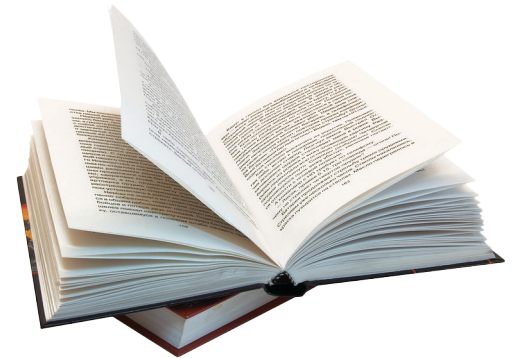
Վերը նշուած երկու կէտերը վտանգաւոր զիջումներ են, եւ ցոյց կու տան զայն արտաբերողին բոլորակութիւնը դիւանագիտութեան մէջ: Բացառուած չէ, որ «հոն, մութին մէջ», հայոց իրաւունքներու հաշուին դաւադրութիւն մը հիւսուած է՝ որուն մէջ սիմոնեաններու ալ դեր յատկացուած է:

Շար. Էջ 08

ԲԱՆ ՈՒ ԳԻՐ

Չարիքը պէտք է չորցնել իր աղբիւրին մէջ:

Ռ. ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ

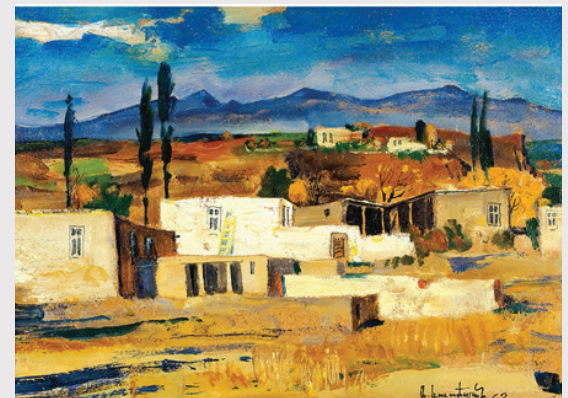

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՕՐԱՑՈՅՑ

15 2022
ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

Կրկ Երկ Երք Զրք Հնգ Ուրք Ըրք

				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

ԱՐԱՄ ԿՈՒՊԵՅԵԱՆ
(1928 – 2017)
«Հին Աշտարակ»

Լիբանանեան Լուրեր

«Բռնի Գողցուածը Բռնի Կը Վերադարձուի». Երիտասարդուհի Մը Պէյրուքի Մէջ Ներխուժեց Դրամատուն

Լիբանանի ծանօթ պայմաններու լոյսի տակ, վերջին մէկ ամսուայ ընթացքին երկրորդ անգամ ըլլալով քաղաքացիներ դրամատուններ կը ներխուժեցին բռնի ուժ օգտագործելու սպառնալիքով փորձելով դրամատուններուն մէջ պահ դրուած իրենց գումարներուն տիրանալու:

«Մենք այս գումարները կաթիլ-կաթիլ հաւաքած ենք ու այսօր մատուցած ենք դժուար վիճակի մէջ». այս խօսքերը այսօր լսելի դարձան լիբանանցի երիտասարդուհի Սալի Յաֆէզի բերնէն, երբ ան ատրճանակ մը բարձրացնելով մուտք գործած է Պէյրուքի Սոտիքօ շրջանի BLOM դրամատունը եւ դրամատան պատասխանատուներէն պահանջած է իր գումարները: Բաւական մեծ լարումէ ետք երիտասարդուհին կարողացած է ստանալ 20.000 ամն տոլարի հասնող իր աւանդը ու ապա իրեն ընկերացողներուն հետ հեռացած դէպքի վայրէն:

Սալի, որ կարճ զրոյց մը տուած Al Jadeed կայանին ըսած է, որ ինք այս քայլին դիմած է փրկելու համար իր քրոջ կեանքը, որ քաղցկեղով հիւանդ է, եւ նիւթական պատճառներով անոր շտապ բուժուելու խնդիրը կը ձգձգուի: Դրամատրքական է, որ Սալի օգտագործած էր ոչ իսկական ատրճանակ մը:

Նշենք նաեւ, որ այս դէպքէն բացի եւ գրեթէ նոյն ժամերուն նոյնաման այլ դէպք մը եւս գրանցուած է այս անգամ Ալէի մէջ, ուր քաղաքացիներ դրամատուն մը մուտք գործելով եւ սպառնալով կարողացած է ձեռք ձգել 30.000 ամն տոլարի իր գումարը:

Ակնարկ

Հայ-Թրքական Հակամարտութիւն Դիւանագիտական Պատերազմին Մէջ՝ Զգիշի՛լ

Սկիզբը Էջ 07

Պետական մտածողութիւն ունեցող ոչ մէկ ղեկավար իր երկրի շահերը հետագային վտանգող որեւէ քայլ, առաւել եւս՝ յայտարարութիւն կը կատարէ: Իսկ Սիմոնեանի յայտարարութիւնը այդպիսի բնոյթ ունի: Դեռ չենք խօսիր այն մասին, որ ՀՀ-ի ոչ մէկ պաշտօնեայ իրաւունք ունի ընդհանուր հայութեան շահերը եւ ապագան շօշափող – աւելի ստոյգ՝ անոնց վնասող – քայլեր ու յայտարարութիւններ կատարելու: Հարկաւոր է, որ ՀՀ-ի իշխանութիւնները բանակցութեանց սեղանին շուրջ նստելով, սկիզբէն իսկ մարտական ոգիով տրամադրուած ըլլան, պատրաստ այդ ճակատին վրայ մինչեւ վերջ կռուելու թշնամիներուն դէմ: Իսկ որպէսզի անոնք այդ կարծիք ղիքը որդեգրեն, հարկաւոր է, որ հայկական բոլոր կողմերը – Արցախի եւ Սփիւռքի

մէջ ներառեալ – մէկ կողմ դնելով ներքին խոհանոցի աղտերը, թիկունք կանգնին հայ բանակցողներուն եւ զանոնք զգուշացնեն՝ չզիջի՛լ մեր շահերը՝ ինչ գինով ալ ըլլայ:

Դիւանագիտական ճակատը իր կարեւորութեամբ ոչ միայն չի զիջիր ռազմական ճակատներուն, այլեւ երբեմն կրնայ շրջել ռազմական յաջողութեանց արդիւնքները կամ, առնուազն, թեթեւցնել վնասներուն տարողութիւնը:

Եւրոպական պետութիւններու դաշնութեան զօրքերը 1815-ին Ուաթերլոյի մէջ ջախջախեցին Նապոլէոնի բանակը, սակայն աղուէն Թարեյրան մը, խաղալով այդ տերութիւններու շահերու հակասութեանց վրայ, կրցաւ իր պետութիւնը շահաւոր դուրս հանել՝ դիւանագիտական պատերազմին մէջ իր դրսեւորած բացառիկ տաղանդին շնորհիւ:

Ռ՝ԼՐ ԵՆ ՀԱՅ ԹԱՎԵՂՅԱՆՆԵՐԸ...

Քաղաքականութիւնը, Առանց Գաղափարականի, Փերեզակութիւն Է...

Սկիզբը Էջ 06

Երեկ բզկտուած, այսօր բզկտուող հայրենիքին տէր է իւրաքանչիւր իրաւատէր, որ ոչ ոքի լիազօրութիւն տուած է իր ժառանգութիւնը ուրիշին յանձնելու:

Ռ՝Վ որ ալ ըլլայ պարտութիւնը վերջնական համարող իշխանաւորը, վերջին հայրը պիտի մերժէ իր եւ իր ազգի իրաւագրկումը: Անձնատուութեամբ իրաւագրկումը ընդունողը պատմութեան Էջերուն մէջ պիտի յիշուի որպէս դաւաճան:

Այսպէս է, որ Արցախը եւ բռնագրաւուած Արեւմտահայաստանը, Անին եւ Վանը, Մուշը եւ Սասունը հայապատկան են, եւ այդ տարածքները պահանջել ազգային, քաղաքական եւ մարդկային անխաբար գիտակցութիւն է, որ պէտք է առաջնորդէ հայը, հայերը, ո՛ր որ ալ գտնուին, որպէսզի վերջ գտնեն ստրկութիւնը եւ ստրուկի հոգեբանութիւնը: Այս գիտակցութիւնը կենսագործող եւ առաջնորդող ղեկավարութիւն կը սպասուի:

Կրկին մտածենք իմաստուն Սոկրատի հետ, որ ըսած է. «Անկումը պարտութիւն չէ: Պարտութիւն է մնալ հոն, ուր ինկած ենք: Իսկ մեզի գրեթէ ժամանակակից Մեծն Բրիտանիոյ պարտութիւն մերժած

օրինակելի վարչապետը՝ Ուինսթըն Չըրչի, որ դէմ դրաւ նացիական Նախաշարժակումներուն, մնաց առանձին, բայց զինաթափ չեղաւ: Ըսած է. «Յաջողութիւնը վերջնական չէ: Զախողութիւնը ճակատագրական չէ: Կարելորը շարունակելու քաջութիւնն է»:

Պարզ. հայ ժողովուրդը ցեղասպանութեան ենթարկուեցաւ հողի համար: Այսօր մեր ժողովուրդը պահանջատէրն է իր հողին, որպէսզի ցեղասպանութիւնը չշարունակուի լուռ մաշումով:

Տեղի կ'ունենա՞յ հրաշքը ղեկավարութեան մը ծնունդին, որ վերականգնէ եւ երաշխաւորէ հայութեան շարունակութիւնը ըլլալու իրաւունքը: Առաջնորդէ՝ յաղթահարելով ետէր սնուցող պառակտումները:

Իմաստուններու հետ քայլել՝ կրկնելով եւ ընելով այնպէս, որ չմնանք հոն, ուր ինկած ենք, ձախողութիւն եւ պարտութիւն՝ որպէս ճակատագրական եզրայնագում, մերժել եւ շարունակել մնալ պահանջատէր, քաջութեամբ պայքարիլ, որպէսզի մենք մեր եւ մեր թշնամիներուն աչքին ըլլանք յարգելի:

Եւ վերջ տալ ներսի ու դուրսի սուպերդոյքանային լարախաղացութիւններուն՝ դադրելով առաջնորդուելէ ազգին մէջ տեւաբար թշնամի

փնտռելու պառակտող եւ մահաբեր ախտէն:

Այս հրաշքը պիտի պատահի, երբ պարտութեան եւ սպառնալիքական ընկերութեան թմբիւնէն ազգը արթննայ, կամ յայտնուին արթնցնողը, արթնցնողները, եւ մէկութիւնը ըլլայ իրաւ:

Վերջին հայրը պիտի մերժէ իրաւագրկումը:

Անձնատուութեամբ իրաւագրկումը ընդունողը պատմութեան Էջերուն մէջ պիտի յիշուի որպէս դաւաճան: Ներսի եւ դուրսի հակուրդութենէ

տառապող քաղքենի ապագայնացածներ չեն տեսներ, որ այսօր, կրկնելով պատմութիւնը, անհող եւ աներդիք մնացին Բերձորի եւ Աղաւնոյի հայերը: Ոչ ոք կը խօսի պատասխանատուութեան մասին՝ չանհանգստանալու եւ չանհանգստացնելու համար: Եթէ դեռ ներսի եւ դուրսի պարտութեան վիճակական դատարկաբաններ չծափահարեն լքումներու համար... որպէսզի իրենք ալ փոխադարձաբար ծափահարուին իրենց մատուցուած ծառայութեան համար:

ԿՈՉ

«Զի Կարելի»

Հայաստանեան մամուլի մեր գործընկերներուն, ֆէյսպուքի եւ ընկերային համացանցի օգտատէրերուն եւ մասամբք նորին.

«ԶՈՅՈՒԼ» բայը ազնիւ իմաստ ունի: Մարդիկ կը գոհուին լաւ նպատակի համար: Նահատակը իր կեանքը գոհած կ'ըլլայ իր հայրենիքին ու ժողովուրդին: Հին աստուածներուն զոհաբերութիւն կ'ընէին: Աւետարանը լի է զոհաբերութեան դրուաքներով: Չոհը շատ յաճախ համագործ է մատաղ բառ-հասկացողութեան:

Հետեւաբար ԶԻ ԿԱՐԵԼԻ լրատուութեան կամ գրառումներու մէջ թշնամիին բանակին մեռելախնդրուն ԶՈՅ անուանել: Գուցէ ոչ անպայման առարկայական, սակայն թէ՛ ազգային եւ թէ՛ գրական իմաստներով անճիշդ ձեւ է սա:

Պիտի խնդրենք ալ չգրել օրինակ. «Ազգերի բանակի 50 զինծառայող զոհուած է երեկ»...: Այսպէս գրելը ազգերիական կողմին յարիր է իրենց կորուստներուն մասին եւ ոչ մեզի:

«ԽԱՐԸ»